

Finlandia-palkintojen jakotilaisuus 27.11.2024

Tietokirjallisuuden Finlandia-voittajien Sofia Tawastin ja Riikka Leinosen puhe

Arvoisa juhlaväki, hyvät tv-katsojat,

Jes, me tehtiin se! Nostettiin vammaisuus pois marginaalista. Tämä on kirja kaikille.

Kirjoitimme kirjan vammaisuudesta, mutta pohjimmiltaan se kertoo ihmisyydestä.

Ajatukset, joita me kirjassa Riikan kanssa esittelemme, ovat olleet minulle – ja monelle muulle – kuin parantava sienitrippi. Suosittelen. Siis kirjaa, se tekee hyvää.

Uskallan jopa väittää uusille lukijoille, että tämän kirjan jälkeen maailma ei näytä enää samalta. Siinä on enemmän värejä.

Kiitämme Pekka Haavistoa ja Finlandia-lautakuntaa siitä, että hekin halusivat nostaa näitä radikaaleja ajatuksia esille.

Me uskomme Riikan kanssa nimittäin aika hurjiin juttuihin. Meistä Suomen pitäisi esimerkiksi noudattaa vahvistamiaan ihmisoikeussopimuksia. Jonkun mielestä sekin ajatus on radikaali, että vammaisten ihmisten pitäisi olla itse äänessä ja päättämässä asioista.

Hyvä juhlayleisö, historian ensimmäinen julkivammainen Finlandia-voittaja Riikka Leinonen:

***

Kiitos Sofia!

Vammaisliikkeellä on kuuluisa lausahdus: "Ei mitään meistä ilman meitä."

Se ei tarkoita sitä, että kysytään vammaisten mielipidettä.

Se, tarkoittaa, että meillä vammaisilla ihmisillä on ympäri maailman jaettu toive siitä, että valta kuuluu myös meille. Me olemme toimijoita, eikä toiminnan kohteita.

Haluamme Sofian kanssa kiittää erityisesti koko vammaisyhteisöä.

On ollut ihanaa nähdä tänä syksynä, että vammaisliike on saanut uutta energiaa – ja teille vammaisille siellä kotikatsomoissa haluan sanoa: nyt on se hetki, kun meidän pitää ja kuuluu näkyä!

Vaikka olo on toiveikas, olen kuitenkin tällä hetkellä huolissani siitä, että ilmassa on taantumusta – myös vammaisten oikeuksien osalta.

Sote-palvelut heikkenevät koko ajan ja vaikeasti vammaisten työllisyys on Suomessa Euroopan huonointa. Me emme myöskään näe vielääkään esteettömyyttä ihmisoikeutena.

Esteettömän maailman rakentamiseen tarvitaan kaikkia, vammaisia ja vammattomia.

***

Tieto on aina kollektiivisesti muodostettua. Mekään emme tehneet tätä kirjaa kahdestaan. Kiitos Tammen väki ja erityisesti kustannustoimittajamme Aino Rajala.

Kiitos myös muille esilukijoille, chat-ryhmille, esikartanolle ja bebeliitolle.

Hoiva on työtä, jota ilman tätäkään kirjaa ei olisi.

Kiitos aviomieheni Sampo, että kävit palkkatöissä, hoidit lapsia ja annoit minun istua puutarhassa ajattelemassa. Meillä on kaksi upeaa lasta ja nyt tehtiin yhdessä tällainen kirja. Olen meistä niin ylpeä.

***

Tämä kirja on monin tavoin perheeni ansiota. Kiitos äiti, isä ja siskoni Milja. Kiitos myös kihlattuni Joonas tuesta ja rakkaudesta!

Kiitos Vilmalle kirjamme selkokielisistä osioista!

Meitä ennen on ollut monta vammaisaktivistien sukupolvea. Ehkä isoin kiitos kuuluu heille.